

POKROK PUBLISHING CO.

vydává
POKROK ZÁPADU
a místní vydání
v Crete pro Salinae okres, Neb., v Schuyler a Clarkson pro Colfax okres, Neb., ve Wilson, Kans., pro stát Kansas, v Cedar Rapid, Ia., pro stát Iowa, v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesotu a v Tyndall, S. D., pro stát South a North Dakotu.

Předplatné:
Pro Spojené Státy \$1.50. Pro Kanadu \$2.00. Do Evropy \$2.50 ročně.

Zásilky peněžní děje se pomocí peněžních poukazek (Money Orders), expresních poukazek (Express Money Orders), bankovních poukazek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise. Oznamujete-li své přestěhování, udejte starou i novou adresu. Dopisy z kruhů členstva ochotně uveřejníme. Musí být slušné, psané bez úmyslu někomu osobně poškodit a podepsány plným jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo s dopisem uveřejněno.

Po schválení finanční osnovy, i prezident Wilson měl by doznati, že si kongres zaslouží vánočních prázdnin.

Die toho, že dřívější prezident Taft ztratil již skoro sto liber na váze, zdá se nám, že se "trainuje" pro "fajt" se svým dřívějším přítelem Theodorem.

Ježto plukovník Roosevelt mešká dosud kdesi v jeho amerických pralesích, jeho ctitelé a zbožňovatelé neví, zdali se mají nebo nemají nadchnouti pro smířovací plán vypracovaný národním republikánským výborem.

Hrob bývalého amerického peněžního krále J. Pierponta Morgana jest dosud za noci hlídán, což se nám zdá zbytečným pletlivým peněz se strany dědiců, neboť silně pochybujeme, že i mrtvého Morgana dovedl by někdo ukradnouti.

My dosud měli jsme za to, že není mravnější země nad Ameriku, kde veřejná mravnost jest tak ostříhaná jako nikde na světě, a najednou přijde pan biskup Muldoon a prohlásí, že "Spojené Státy jsou mravně tím nejhorším národem, kromě Japonska."

Již dostavily se vánoce a povstalecký generál Carranza dosud není ve Městě Mexiku, jak sliboval, čímž připomíná ruského gen. Kuropatkina, jenž také si určil čas, kdy bude obědovat v Tokiu, ale na konec byl rád, že vrchní velitel japonské armády neobědval v Petrohradě.

Z Paříže se sděluje, že francouzský prezident Poincaré obírá se myšlénkou navštívit Spojené Státy, kde jistě dostane se mu zcela zdvořilého a civilisovaného přijetí, třeba že v této lidovládě republiky sotva vzbudí takové nadšení, jako na příklad německý princ Jindřich nebo jiný podobný dar-mochleb.

Známý podprávní spolek Foresters učinil v těchto dnech opatření, aby \$5,000,000 fondů, které investoval skrze jednu banku, přinášelo více nežli 4 procenta, aby přinášely tolik jako ta jeho ostatní aktiva, jichž má za \$32,000,000. Někdo podobného měla by učiniti Západní Česko-Bratrská Jednota se svými ruskými bondy — totiž kdyby mohla dostat za ně aspoň tři čtvrtiny toho, co za ně zaplatila.

Denní Hlasatel oheďdy přinesl delší pochvalný článek o Matci Vysokého Vzdělání, při čemž zároveň vysvětluje, proč není více používáno národního kolku vydaného touto záslužnou institucí. Nejsou dosti po ruce tyto kolky, nutno pro ně psati, a to u některých našich lidí jest samo o sobě značnou obtíž, a jistě by se jich hodná prodala, kdyby byly k dostání v lékárnách a jiných podobných obchodech, vůbec, kdyby byly stále před očima.

M. Lorriard Spencerová, jedna z nejoblíbenějších amerických peněžních aristokratických vdov po mnohaobdobném milionáři, píše ja-

ko misiónářka mezi mohamedány na ostrově Jolo na Filipínách, což jest nesporně záslužnější skutek, nežli pořádání v Newportu psí a opičí hostiny, ale myslíme, že ta lidumilná paní mohla by zrovna zde, ve Spojených Státech, více dobře vykonati, nežli tím misiónářstvím mezi filipinskými divochy.

PO VÁLCE NA BALKÁNE.

Prof. Samuel T. Dutton, z university Columbia, jest jedním ze členů mezinárodní komise, která byla ustanovena k vyšetřování Balkánské války a oheďdy měl přednášku ve Filadelfii před Americkou akademií pro politickou a společenskou vědu. V úvodu pravil, že obě války balkánské vedeny byly s velikou krutostí, jako by vyhlazení bylo bývalo jejich konečným cílem a údelem, a pokračoval:

"Hospodářská situace v kterémkoli z těch balkánských států jest daleko od naděje. Všecky zle se zadlužily, jejich armády daleko ještě nejsou na mírové úrovni, čímž mnoho mužů vzato jest z produktivní práce. Všecky ty státy klesají pod břemenem ohromného národního dluhu a zdroj vstří stavu všeobecného ochromení."

Dále pak pravil, že společenský pokrok v těch zemích byl zaražen na dlouhou dobu. Všecky vzdělávací ústavy byly úplně zničeny. Peněz na školství není a to mrak nevdělanosti vznášej se nad tímto lidem, který nebude tak brzy odstraněn. Prof. Dutton vyjádřil naději, že až komise podá svoji zprávu, snad přý civilisovaný svět podá pomocnou ruku balkánským státům.

To jest tedy výsledek války na Balkáně, v které spapravená byla jedna z těch málo spravedlivých válek a v které vítán počátek nové, slavné éry pro Jihoslovany. Oheďzené státy, klesající pod břemenem nesmírných dluhů, oheďzračený lid, zničené školství, které beztak bylo teprve v počátcích, ale v počátcích velmi slibných. Moc Turecka byla na Balkáně zlomena, to jest celkem pravda, ale co jiného bylo docíleno oheďtováním veliké části národního bohatství a statisíců mladých životů? Zdali vůbec bude nějaký prospěch, nebude jej míti nynější pokolení, ba ani pokolení příští. Prozatím největší prospěch mají velkolichváři, kteří balkánským státům peníze na vysoké úroky půjčili.

NĚMECKÉ VLASTENECTVÍ.

Němci v říši zle si stěžují na skoupost — možná, že tomu říkájí "špinavost" — jejich amerických bratrů. Vyskytla se tam před časem myšlénka na sebrání fondu, z kterého byly by zakoupeny aeroplany pro armádu a válečné loďstvo, v čemž nepochybně spatřován jest ten nejupřímnější projev lojalnosti a vlastenectví, a vyzvání Němci v celém světě, aby do něho přispívali. Oheďdy pak vykonána generální revize a shledáno, že do fondu se již sešlo \$2,000,000, avšak pouze \$54,000 z ciziny a jenom \$1,500 od Němců ze Spojených Států. Aby pak do pravého světla postavily tuto skoupost Němců ze Spojených Států, pan-germánské žurnální poukazují, že Němci v Brasílii, ačkoli jest jich tam poměrně hrstka, upsali \$14,000 a Němci v celé Jižní Americe poslali \$33,000.

Nevíme, jak se hájí američtí Němci proti onomu nářknutí, ale jisto jest, že patrně pokládají mnohé jiné věci za důležitější a podpory hodnější, nežli jest kupování aeroplanů pro německou armádu a válečné loďstvo. Nás skoro těší ten nedostatkový vlastenectví a lojalnost u amerických Němců a ještě bychom jim více pochválili, kdyby jednou si dali říci, že jsou v Americe na této úrovni, jako ty ostatní národnosti, kdyby se vzdali té myšlénky, že snad někdy národní stane se druhou řečí zemskou. To není nijak záhodno, a pokud se pěstování a udržování národnostního vědomí týče, to jest ovšem hezkou věcí, ale jenom potom, pokud jednotlivé národnosti snahy a kroky takové podnikají na svoji vlastní pěst, na své útraty a nezájímají toho od široké veřejnosti. Bude-li na příklad něm-

čina zaváděna do oheďných škol, s vyloučením jiných řečí, bude z toho jistě, a bude-li zavedeno vyučování ještě jiných řečí a němčině přece jenom dávana přednost, budou z toho vedle jistě zmatky. A jest otázka, zdali v koncích školám, mládeži, by to prospělo, a to mělo by býti nejdříve vzato v úvahu. Nám se to zdá spíše štěstím, že Spojené Státy jsou zemí jednojazyčnou, co do školství a úřadů, a bude to pro celek nejlépe, zůstanou-li takovny. Které národnosti stojí o zachování národního vědomí mezi dorostem, měly by ve směru tom samy oběti přinášeti.

Že Němci oheďpeli přispívati na vojáké účely ve "waterlandu", to jim zcela schvalujeme, i kdybychom někdy něco u nich neschvalovali.

DRAHÁ REPRESENTACE.

Jedno z prvních diplomatických ustanovení, a sice ono, které po Londýně nejvíce jest vyhledáváno, vyslanectví v Paříži, nabídl prezident Wilson p. W. F. McCombsovi, předsedovi národního demokratického výboru, jenž získal si vynikající zásluhu o jeho nominaci a zvolení — po p. Rooseveltovi asi největší. McCombs uvažoval o té nabídce několik měsíců, mimochodem řečeno oženil se během té doby a z toho se hned soudilo, že místo vezme, ale mladou paničku uvedl do té nejvznešenější společnosti v Evropě, avšak oheďdy v New Yorku vydal prohlášení, v kterém pravil: "S nástupem tím spojeny jsou výlohy asi \$150,000 ročně a plat jest \$17,500. Nemohu si dovoliti přijáti ho. Vráťím se zpět k provozování práv a doufám vydělati něco peněz."

Vědělo se dávno, že vyslanec u cizích dvorů nejenom ze svého platu nic neušetří, ale že je ta část, stojí nějaký dollar, než má lokdo tušil, že náš vyslanec v Paříži potřebuje na "životní" \$150,000 ročně. A pan McCombs nemluvil na dluh, dosti dlouho žil v Paříži a patrně hodně dlouho počítal, zdali takový luxus mohl by si dopřáti, neboť když prezident Wilson místo mu nabídl, vyžádal si lhůtu na rozmyšlenou.

Pan Bryan navrhuje, a před ním již to navrhovalo několik sekretářů státu, aby Spojené Státy pro své vyslance zakoupily nebo postavily úřední residence, tím, že hodné peněz by ušetřili, ježto nám jest jednou z nejdůležitějších položek, a také bylo vícekrát navrhováno zvýšení služné, což jistě všecko se dělo a dobrým úmyslem a jest to skutečnost, že Spojené Státy své diplomatické zástupce platí hůpe, nežli jiné země, mnohem chudší — ale dejme tomu, že americký vyslanec neutralit by do roka \$150,000, ba ani \$100,000 neb \$50,000, dejme tomu, že by si věci tak zařídil, aby vyšel s tím \$17,500 ročního platu, co by se asi stalo? Utrpěl by tím prestiž Spojených Států, utrpěl by tím jejich vyznam ve světě?

My necheeme tvrditi, nebo snad předpovídati, že by se stalo to neb ono, ale stalo by se to zkusku, aby některý vyslanec to zkusil, vyjítí se svým služným, se \$17,500 ročně.

REFORMY V REPUBLIKÁNSKÉ STRANĚ.

Na své zvláštní schůzi ve Washingtoně republikánský národní výbor učinil důležitě kroky v zájmu zelené strany. Neodhlasoval sice svolání zvláštní konvence, avšak vypracoval plán, který v pádu schválení státy, jež ovedávají většinu hlasů v elektorálním kolegiu, vztáhnou, vztáhnou za zastoupení jižních států v národních konvencích. A to vlastně bylo kamenem úrazu v republikánských konvencích od občanské války, když demochrom dostalo se volebního práva, a odstěpení z r. 1912 oznámil způsobený rozkol tím, že přý vlastně nominace Taftova prosazena byla delegáty z jižních států, v nichž republikánské votum jest negativní. Až dosud jižní státy měly 33 procenta delegátů v národním konvenční sdali plán národního výboru dopřte schválení, budou mítí pouze 16 procent.

Resoluce, obsahující onen reformní plán, zní, jak následuje: "Budíž usneseno, aby tento výbor vydal výzvu pro národní konvenci, jež bude konána v r. 1916, k navržení kandidátů pro prezidenta a místoprezidenta v souhlasu s následujícími podklady zastoupení. Každý stát bude oprávněn v této konvenční ku čtyřem delegátům za celek; k jednomu delegátu za celek za každého zástupce v kongresu za celek z každého jednotlivého státu; k jednomu z každého kongresního distriktu; k dodatečnému delegátu z každého kongresního distriktu, v němž votum buď pro republikánské prezidentské elektory v 1908, neb pro republikánské kandidáty do kongresu v 1914, bude neméně nežli 7,500, a že za každého delegáta zvoleného, náhradník bude zvolen tímtež způsobem a v téže době, ale jednal v nepřítomnosti delegátů."

Dle tohoto plánu zastoupení jednotlivých států v příštích národních konvencích bylo by následující:

Alabama	15
Arizona	16
Arkansas	16
California	26
Colorado	12
Connecticut	14
Delaware	6
Florida	10
Georgia	18
Idaho	6
Illinois	56
Indiana	30
Iowa	26
Kansas	20
Kentucky	25
Louisiana	13
Maine	12
Maryland	15
Massachusetts	36
Michigan	30
Mississippi	10
Minnesota	24
Missouri	36
Montana	8
Nebraska	16
New Hampshire	8
New Jersey	28
New York	86
Nevada	6
New Mexico	6
North Carolina	21
North Dakota	10
Ohio	48
Oklahoma	20
Oregon	10
Pennsylvania	75
Rhode Island	10
South Carolina	11
South Dakota	10
Tennessee	21
Texas	25
Utah	8
Vermont	8
Virginia	15
Washington	14
West Virginia	16
Wisconsin	26
Wyoming	6

Jižní státy měly by potom v konvenční 164 delegátů a všech delegátů by bylo 993, kdežto v poslední konvenční bylo jich 1,078. Plán výboru byl kompromisem, neboť radikálové usilovali o značnější snížení počtu delegátů z Jižní, a sice na 119.

Abyste toto nové zastoupení stalo se skutkem, musí býti schváleno republikánskými konvenčními jednotlivých států, jež ovedávají většinu hlasů v elektorálním kolegiu, do 1. ledna 1915. Pochybujeme, že p. Roosevelt a jeho zbožňovatelé vysloví s touto prací národního republikánského výboru svoji spokojenost, ale jest více než pravděpodobno, že hodné "odštěpení" vrátí se zpět do strany, jež roztržka byla vlastně přiváděna jenom zklamáním osobní etizádostí.

NÁRODNOSTI A JICH VŮDCOVÉ.

V těchto dnech město Omaha bylo svědkem, že nejenom "Polák jest nezhybnul," ale že jest živa a to hodně živa a že nedá si líbit, aby na účet jejího slavného jména páchány byly veliké ne-místné šprýmy a žerty. Shledá se to takto: V jedné části města, zvaně Sheelytown, jest síň polská a sada, v které býdlí Niek Dargaczewski, kdysi městský kovář a politický malého kalibru a tento Niek Dargaczewski slavil oheďdy narozeniny, načež jako skromný člověk upozornil anglický tisk a

týž Niek důsledně tituloval "mayorem Sheelytownu" a výdecem svého lidu a dělal z těch jeho narozenin velikou slavnost v Polsee, která "jest nezhybnula." A nyní něco začalo se dítí. Anglické listy byly plny dopisů a zaslán, v nichž pobratimové Poláci protestovali proti tomu, aby z Nieka dělán byl nějaký jejich vůdce, že oni o takovou čest nestojí, že sice jako všecky jiné národnosti mají své vůdce, ale když to přijde na Nieka, to že pěkně děkují.

Anglické časopisy chlácholily Poláky, že přý nerozumí žertu, ale ona ta věc není zrovna žertem a nejsou to jediní Poláci, kteří jsou tak "postiženi." Jak by se asi líbilo na příklad Američanům v Chicago, kdyby za jich vůdce stavení byli radní "Hinky Dink" Kenna, nebo "Bathouse John" Coughlin, a jak by se to líbilo Američanům v Omaze, kdyby za jich vůdce stavení byli politikáři jako jest "Johnny" Lynch a jiní toho druhu? A mezi těmi přistě-hovalými národnostmi nejsou poměry jiné, nežli mezi Američany. Někdy sice muž vynikající, skutečný vůdce svého lidu, jako byl mezi Němci Carl Schurz a mezi námi Čechy Karel Jonáš, vrhl se na dráhu politikou, ale ti měli trochu vyšší aspirace, nežli státi se nějakým inspektorem "gázu" nebo stok, nebo městským kovářem.

Jest to pohříchu pravda, že časté politikáři toho nejobožejšího kalibru vydávají se před cizinou za vůdce svého lidu a taková "vůdčovost" národnost svoji více poškodí, než by si kdo myslil, neboť Američané, bezpříčinně ovšem, domnívají, že mezi těmi přistě-hovalými národnostmi jsou poměry jiné, nežli mezi námi samými a že skutečně jejich nejvyšší etizádost jest, aby jejich nejlepší lidé to dotáhli na nějakého drobného politikáře.

My se nedíváme Polákům, že tak důrazně protestovali, aby Niek Dargaczewski staven byl před veřejností za jejich vůdce.

V ZEMI NEUSTÁLÝCH NEPOKOJŮ.

Čteme-li o revoluci v Mexiku, na prvním místě padnou nám do očí zprávy o bitvách, o počtu zabíjených a raněných, o popravách zajatců, neboť v Mexiku nedbá se ani v nejmenším "civilisovaného způsobu vedení války." — Ovšem že také přímýsal byl ochromen, zanedbáváno jest hospodářství a práce v dolech, které po úrodné půdě jsou největším bohatstvím Mexika, zastavena; avšak málokdy se objevilo utrpení pokojného obyvatelstva, které není v revoluci přímo sčastněno, touto měrou, jako po dobytí města Chihuahua povstaleckým vojskem generála Villy.

Zvláštní dopisovatel omažských "Daily News" píše o tom z Presidia, Tex., ze dne 16. prosince:

"Pochoď 2,000 uprchlíků pújde do historie Mexika jako jedna z nejvíce vzrušujících událostí republiky. Dva tisíce mužů, žen a dětí, zdivočelých strachem, často bez potravy, položených žízni, plahočili se 190 mil v devíti dnech přes poušť z města Chihuahua k řece Rio Grande — a bezpečí na americké půdě."

"Já přijel do Presidia, abych očekával přechod karavany. Odpoledne před tím, nežli dostala se k řece, viděl jsem ji a pahorku pomocí dalekohledu. Karavana táhla se v hadovité čáře, plných třicet mil dlouhá, zpět do kruté pouště — automobily, vozy, kočáry, muži na koních, mnozí pěší, a konečně nejzadnější, oddíl federalních vojáků, títo uprchelci s ostatními."

"Proč tento srdec rozrývající pochoď? Když povstalecký generál Villa porazil federály v La Mesa, město Chihuahua bylo mu vydáno na milost a nemilost. O hlásil, že oběd všecky bankéře v Chihuahua, mezi nimi Rockefellera Mexika, Dona Luise Terrazasa a že město draze zaplatí za pomá-hání Ibertovi a federalní armádě."

ostatní následovali jeho příkladu. O dva dny později karavana byla utvořena a strážný pochoď započal. Zásoba potravin byla nedostatečná. Jenom několik sudů vody bylo vzato na cestu a na poušti se jí mnoho nenašlo. Bylo asi 4,000 federalních vojáků, mezi nimi poražení Ibertovi generálové, Orozco, Salazar, Mecado a Carranca, kteří tvořili zadní stráž.

"Ze 2,000 osob v karavaně, více než 1,000 bylo žen a dětí a bylo tam přes padesát nemluvňat. Byli to vesměs lidé ze zámožnějších tříd, nezvyklí takovým útrapám. Muži vzdali se potravin a vody ve prospěch těch slabších. Koně a mulci byli poraženi a rozsekáni na maso a ti, kdož dříve na nich jeli, plahočili se horkým pískem a přes kamenité pahorky. Don Luis, se svými měšci zlata a automobily, mohl se zachrániti za polovic času, avšak on oheďpěl opustiti ostatní. Karavana byla v nastalém strachu, že mstivý Villa, jenž postřelil a oběsil tolik svých odpůrců, byl jí v patách se svými vítěznými hordami. Hysterické, omdávějící ženy a plačící děti zvyšovaly všeobecný zmatek a zoufalství mužů. Lidé vyšli z města s těžkými zavazadly, bohatým šatstvem a všemi tou druhu, ale to skoro všecko zaházeli, tak že na cestě, kudy karavana se brala, snad za \$100,000 věcí bylo by se mohlo sebrati.

"Dvakrát malé oddíly povstalců udeřily na boky karavany, — Byly sice rychle odraženy, avšak to znamenalo ztrátu času a zvýšený strach. Dny byly horké a nocí mrazivě chladné. Šatstva a hmotí zaházených během denního pochoďu, bylo potřeba v noci a utřpení bylo nevyhláditelné. Bylo málo dříví na poušti a následkem toho velmi málo táborových ohňů.

"Poměry byly žalostné k nevyhláditelnému sedmý den na cestě. Asi tucet žen leželo v bezvědomí ve vozech a v kočárech. Muži sesla-benými hladem a žízni, s nohama rozdranými a krvácejícíma, leželi podél dráhy pochoďu, plačíc neb nemají zoufalství. Vojači je sebrali a mnohý kůň nesl dva až ku Rio Grande.

"Poslední tři dny bylo o potravu tak zle, že málokterý z mužů dostal něco k jídlu. Trochu vody, jež byla ještě v suděch nalezena v tůňích na cestě, hlídáno bylo muži s tasenými revolvery a vydáváno v nejmenším možném množství.

"Vzalo to dva dny nežli dlouhá řada vysílených uprchlíků se dostala do Ojinaga, mexického města na druhé straně řeky od malé americké předstráže, kde toto píšu. Kolem mne jest smutné divadlo, obličje plné zoufalství, mladí a starí schoulení kolem táborových ohňů, většina z nich beze všeho ve světě kromě šatů, které na sobě měli. Avšak bezpečí před rebelkou popravčí četou, bezpečí žen před horším ještě, nežli popravčí četa, znamená pro ně mnoho.

"V očekávání přechodu uprchlíků, Strýček Sam poslal oddíl vojáků do Presidia, aby vysluhovali nemožným a vysíleným jako sbor andělů."

"Don Luis Terrazas a jeho \$2,500,000 ve zlatě jsou již v Long Beach, Cal. Řekl mi, že bude později cestovati po Evropě "k vůli zdraví." Jest mu 85 roků!

"Hrdinkou hrozného devítidenního pochoďu byla Señorita Caroline Ronquillova, dcera Manuela Ronquilla, uprchlého náčelníka policie ze Santa Rosalia. Ta cestovala 153 míle ve voze. Byla pilnou každou minutu těch devíti hrozných dnů, osetruje nemožné ženy, pečující o děti, obvyklé rozdrané nohy zoufajících chudců, dávající ze své vlastní zásoby potravy a vody těm, kdož nejvíce jich potřebovali."